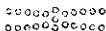

Lucija čovjeka od životinje dogma. Da čovjek potječe od majmuna, to nauča još samo nepismena čeljad i šaka ljudi, koji ne znaju, da je ekspres znanosti već davno projurio mimo njihova položaja, u koji su se ukopali . . . Taj isti „učenjак“ uči svoje đake poprilično ovako: danas je prirodna znanost razotkrila prirodu i nema u njoj nikakvih tajna, koje su se nekoć tumačile nekakvim višim Bićem. Tako šta neka rekne taj gospodin onima, koji nešto više znadu, - nego oni šesnaestgodišnji mladići. Ja bih ga n. pr. upitao, kako se zbiva čin viđenja i čuvenja i to onaj prelaz mehaničkog podražaja u fiziologijski, pa fiziologijskog podražaja u sam akt viđenja. Toga znanost ne zna, a takih stvari ima u prirodi bez broja; sve su to tajne prirode, a naš profesor usuprot svim kolikiim učenjacima govori mladeži (koja ga ne može kontrolirati), da nema tajna u prirodi. Napokon mi ne znamo zapravo ni što je materija ni što je sila, a to su temeljni pojmovi prirodnih znanosti. Misaonu čovjeku ne može da imponuje onaki „učenjак“, kad poriče eksistenciju Božju. Najveći su prirodoslovci imali čvrsto uvjerenje, da postoji osobni Bog. Poricati Boga može samo površan čovjek.

M. V.

VELIKA VEČERNJA MOLITVA.

(ZA RAZMIŠLJANJE NA SILVESTROVO.)*

Zadnji je dan godine, Silvestrovo u večer. Na glas zvona, što romoni i poziva u hram Božji, svaki se ozbiljni um zamisli — štimung kao da nas taknu lepetom krila svojih vječnost. I uistinu staro ljeto nosi se, spušta u grob, a mi smo vratima vječnosti dobroano bliži.

*) Današnji ljudi ne vole štiva ozbiljna i duboka: mrzak im je napor. Oprimo se toj sklonosti lijenosti držeći na umu, da bez napornog i dubljeg razmišljanja nema dubljeg nutarnjeg života, nema stalnih, gvozdenih odiuka ni trajnih velikih djela (Dr.).

„Somnus imago mortis, tempus aeternitatis — san je brat smrti; vrijeme, doba sestra vječnosti.“ San, smrt kako li slični, a još više u neku ruku vrijeme, vječnost. Kratka paralela! Vječnost je trajanje bez kraja i promjene; vrijeme „motus (mutatio) successivus“ — izmjena promjenâ, ali ih ono umije vješto da za- bašuri. A kako? Tim, što minuli momenat nadoknađuje slijedećim, pa to tako tiho i neopazice, te se čini, da nas uvijek opkoljuje isti čas. Dapače vrijeme ima zajedničko s vječnosti i to, da mu je ista vrijednost. Ta vrijeme je tek „kovani kapital vječnosti.“ Sva sretna i nesretna vječnost stoji — do trenutka. . .

Vrijeme je dakle znamenito, ali izmiče brzo „breve et inreparabile tempus omnibus est vitae — života je vrijeme kratko bez povrata svima“ i nenadoknativo. Jedva nas sjeti gigantski dobnjak sa svojim godišnim dobama i crkveni časovnik udarcima šetaljke, da „vrijeme teče, bez odmora.“ A to je upravo ono, što nas na Silvestrovo uvečer, kad se godini drži opijelo, čini ozbiljnima. Godina je znamenit odsjek u našem životu. Ne će valjda biti izlišno, da se saberemo regbi naveliku večernju molitvu — na večernju molitvu za cijelu godinu, kao što na rastanku sa svakim danom obavljamo mi katolici večernju molitvu kršćansku.

RETROSPEKCIJA.

Osvrnimo se na cijelu godinu! Kako nas god gledala u šaroliku vijencu svojih tavnih i zlatnih dana, kakova jest, sva je — „donum Dei, dar Božji.“ O koliko nam dobročinstava Božjih dozivlje u pamet ova godina! U naravnom redu sačuvao nas je i uzdržao Bog u životu pa možda uza, sve borbe i teškoće, u povoljnijim prilikama nego mnoge i mnoge . . . dok jedne bješe još i sada ljuta nevolja: bolest, životne namirnice, a druge krije hladni grob. Koliko smo primili blagoda- ti? Komu ih dugujemo?

A istom u nadnaravnom redu koliko milosti obuhvaća godina, koju smo proživljeli u kršćanskoj

vjeri, u katoličkoj Crkvi! Da to dostojno procijenimo, morali bismo okusiti suhi hljebac kao siročad bez zavičaja u šatorima drugih ispovijesti. Bog nas je sačuvao u obiju milosti očinskog doma svoga i nije nam možda ništa uskratio od svega toga usprkos našoj nehajnosti, neharmonosti, nerazumijevanju. Bez sumnje jedna godina sprovedena u katoličkoj Crkvi golema je blagodat Božja. Pa ako nijesmo više nego što smo uprav sada, nije tomu Bog kriv već mi sami.

Odatle što slijedi? Da smo Bogu zahvalni! „Grati estote — Zahvalni budite!“ „Gratias agamus Domino Deo nostro — dajmo hvalu Gospodinu Bogu našem!“ „Dignum et iustum est — dostojno je i pravedno.“ Zadnji je rok Silvestrovo. Danas smo puni hvale i zahvale prema ljudima, roditeljima, učiteljima, dobročiniteljima. Zašto ne i prema Bogu, najvećem dobrotvoru, koji nam zapravo dobro tvori u svim ljudima? Sveta mati Crkva nam dolazi u susret, uzima na se našu dužnost i u svečanoj večernjoj zahvalnici blagodari Bogu. Sjedinimo se s njom! Uključimo u veliki „Te Deum“ i sve one ljude, koji ili neće ili ne znadu ili ne osjećaju plemenite potrebe harnosti prema Bogu: ta svi smo jedna familija.

DISKUSIJA.

„Redde rationem — podaj račun,“ o savjesti svojoj! Prošla je jedna godina. Za jednu smo godinu dobom stariji. Jesmo li i kreposniji, bolji? Pa ipak do toga stoji sve! Vrijeme samo po sebi ne tvori u nama ništa i teče mirno dalje i nije sila nego sredstvo, uvjet. Sila smo mi. S vremenom i u vremenu postajemo gori ili bolji. Ako ga zlo upotrebljavamo, griješimo; ako ga ne upotrebljavamo, lijenčarimo; ako ga dobro upotrebljavamo, stičemo krjeposti i zasluga za vječnost.

Kako je s nama? Jesmo li se ovom godinom dobro služili ili zlo ili nikako? Što nam spočitava savjest? nestalnost možda u službi Bnžjoj i u vršenju naših dužnosti, nedostatke, očaj prestupke krupnije,

malodušnost? Kad bi zadnji sat ove godine imao biti i zadnji sat našega zemnog života i pred nama stajao vječni sudac s tezuljom pravednosti: što bismo učinili? Učinimo sada! Promijenimo, popravimo, pokajmo se. Bog nam daje godišnji i životni račun u ruke. Sada može u njega sve pokajanje, ljubav i pouzdanje.

Stavimo cijelu minulu godinu i radost i žalost i krivnju i zasluge u krilo milosrdnoga Boga, u srce našega Spasitelja. Tamo počiva bolje nego u našem srcu punom malodušnosti i očajnih misli. Tako se oprostimo sa starim ljetom. Tako pročišćena godina u krvi otkupljenja i naših suza i uresena zaslugama Isusa Krista ne će nam biti jednom tužiteljem nego vjesnikom nagrade i blaženstva.

PROGNOZA.

Što je to drugo nego dobra odluka, koja se nalazi u svakoj dobroj večernjoj molitvi. Ovdje se odluka proteže na cijelo mlado ljeto.

Prvo: odlučimo ozbiljno, da ćemo se mladim ljetom okoristiti. „Qui nihil proponit, nihil proficit — tko ništa ne odluči, ništa ne poluči.“ Prije svega prikažimo novu godinu Bogu! Ta zove se i ne bez razloga „annus Domini — godina Gospodnja.“ Godina je Božja; ima on na nju pravo, jer je izvor i gospodar svega, a na osobiti način i radi dolaska Krista, Spasitelja. Zato se i počinje godina blagdanom Obrezanja Kristova, kada je za nas prolio prve kapi krvi i presveto ime primio: posvećena je dakle godina krvlju Kristovom i nosi na čelu svom njegovo ime, ime Isus. Duboko, dirljivo značenje! Kao opomena i molba, da upiše svoje ime u naša srca i da sve: misli, riječi i djela, riječju svekoliku sadržinu buduće godine posvetimo u zajednici s božanskim nakanama, s kojima on započe zemaljski život svoj. Pa kako prvi dan tako i svaki slijedeći cijele dojučuće godine. To je velika dobra nakana godine!

S pravom se zove nadalje svaka godina „annus salutis — godina spasa“. A to ima i da bude po osnovi Božjoj. Jedino, pravo i potpuno značenje života zemaljskog jest pripravljati se na vječnost. Koliko toga možemo učiniti u jednoj godini za nebo! Ali samo onda, ako po volji Božjoj vršimo dužnosti svoje, ako se čuvamo grijeha i stičemo nadnaravnih zasluga.

Drugo, molimo Boga, da nam dođuću godinu blagoslovi i da nas štiti. Godina života dug je put, a vodi kroz razne pogibelji, što ih sam Bog može okrenuti na naše dobro. Očinska zaštita Božja zajamčena je poimence djetinjem pouzdanju u Promisao Božji. Ovaj Promisao Božji nije drugo do združeno djelovanje mudrosti, pravednosti, moći i dobrote Božje. Ne zaslužuje li dakle naše cijelo pouzdanje? Ne ćemo li pod ovom zvijezdom sigurno i sretno ploviti? Ništa pa niti naša pomanjkanja ne mogu nam nauditi, ako je u nas pravo pouzdanje u Boga. Tim si osiguravamo pomoć i zaštitu Božju!

FINALE.

Opaka carica Evdoksija nije dala bizantijskom caru Arkadiju mira, dok nije carigradskog biskupa sv. Ivana Zlatousnog prognao iz Carigrada. Opraštajući se sa svojim prijateljima reče: „Uzbunilo se more, uzburkali se valovi, no mi se ne bojimo, da ćemo propasti. Česa da se bojimo? Smrti zar? Krist je život moj, a smrt mi je dobitak. Progonstva? Cijeli je svijet Gospoda. Hvala Bogu za svel!“ Poslije bi natrag pozvan iz zatočenja. Vanrednim veseljem doprati ga puk u crkvu i umoli, da im prozbori riječ. „Što da vam rečem?“ započe Zlatousni. „Hvala Bogu! ovu riječ rekoh, kad me prognашe, ove se riječi držah u progonstvu i ovu riječ opet sada prihvaćam. Sjećate li se jošte, kako sam na rastanku napomenuo Joba i rekao vam: Ime Gospodnje budi hvaljeno uvijek. Hvaljen budi Bog, koji me je oda-

vle odvesti dopustio, hvaljen budi i opet onaj, koji me je natrag pozvao.“ Iza par godina osjećajući, da mu se približio smrtni čas, primi sv. pričest, pomoli se Bogu te dokonča molitvu i život riječima, koje su mu zlatna usta najčešće izustila: „Hvala Bogu za sve. Amen.“

* * *

Ne jadikovkom ni sa zebnjom srca nego sa srdačnom zahvalom i djetinjim pouzdanjem završimo Silvestrovo! Mlado ljeto na kraju konca ne može nam ništa drugo donijeti, nego što mi sami hoćemo!

Josip Predragović D. I. (Travnik).

PABIRCI.

ŽIĆA SVETACA.

Glasoviti francuski govornik Dominikanac Monsabré reče u jednoj propovijedi: „Jedna seljanka, koja je mnogo vremena patila od bolesti, običavaše okupiti svoje jedanaestero djece oko svoje postelje na molitvu. Prije molitve čitahu se žića svetih. Neke večeri čitalo se mučeništvo mlada mučenika, koji je sred užasnih muka umro ispovijedajući radosno ime Isusovo. Nakon čitanja uskliknut će majka suznih očiju: Tko bi se od vas jednako ponio? — Sve jedanaestero djece ustade zajedno i odgovori: Mi, majko, mi svi, s milošću Gospodnjom!“ I veliki propovjednik doda: „Eto, gospodo, ovaki bi osjećaji nikli u dušama djece vaše, kad biste obikli, da svaki dan u određeni sat zatvorite isprazne knjige i uklonite se od buke svjetske, a žića svetih da odaberete za štivo svoje obitelji.“

M. V.

